

กระทู้ถามที่ ๔๒๑ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๖ กันยายน ๒๕๔๔

เรื่อง การสร้างทัศนคติที่ดีต่อถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

ปัญหาโรคเอดส์เป็นปัญหาร้ายแรงที่ปัจจุบันยังไม่มียารักษาให้หายได้ และนับวันจำนวนผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ยังทวีจำนวนมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัย โดยเฉพาะผู้ที่เป็นวัยรุ่นซึ่งส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีเมื่อต้องไปหาซื้อถุงยางอนามัย โดยที่เหตุนี้เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้การแพร่กระจายของโรคเอดส์เป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทำให้เป็นผลเสียหายร้ายแรงต่อสังคมและการพัฒนาประเทศ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายสร้างทัศนคติที่ดีให้กับถุงยางอนามัยเพื่อให้นักกลนิยมใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการสกัดกั้นการระบาดของโรคเอดส์อย่างไร และได้ดำเนินการไปถึงขั้นตอนใด ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย
จังหวัดหนองคาย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๔๒๑ ร.

ของ ว่าที่ร้อยตรี พงศ์พันธ์ สุนทรชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดหนองคาย
เรื่อง การสร้างทัศนคติที่ดีต่อถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์

ข้าพเจ้า นางสาวรัตน์ เกษราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอตอบกระทู้ถาม
เรื่อง การสร้างทัศนคติที่ดีต่อถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่าน
สมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย จากรายงานของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข
ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ ถึง ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ พบว่า มีผู้ป่วยเอดส์ทั้งสิ้นจำนวน ๑๘๔,๒๕๗ ราย
เสียชีวิต ๕๐,๘๗๓ ราย และพบว่า มีผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการ (ยังไม่เป็นผู้ป่วยเอดส์) จำนวน
๖๘,๘๘๗ ราย และเสียชีวิตแล้ว จำนวน ๗,๒๐๐ ราย แนวโน้มของอัตราป่วยด้วยโรคเอดส์เพิ่มขึ้น
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และสูงสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ คือ ๔๔.๐๕ ต่อประชากรแสนคน และเริ่มลดลง
ในปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีแนวโน้มของสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทยที่ผ่านมา ๕ ปี
พบว่าสถานการณ์การเจ็บป่วย และเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแนวโน้มที่ลดลงตามลำดับ

ส่วนวิธีการติดต่อเชื้อโรคเอดส์ พบว่าส่วนใหญ่ติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ ถึงร้อยละ ๘๓
ติดเชื้อจากการติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น ร้อยละ ๕.๗๕ ทารกติดเชื้อจากมารดา ร้อยละ ๕.๕๖
กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยด้วยโรคเอดส์สูงสุด คือ ๒๕ - ๒๙ ปี และร้อยละ ๔๖.๘๕ ประกอบอาชีพรับจ้าง
โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อชนิดเรื้อรังที่ยังไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของประชากร
สังคม เศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในระยะยาว ดังนั้น มาตรการที่สามารถป้องกันและควบคุม
การแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ที่ดีที่สุดขณะนี้ คือ การปรับเปลี่ยนหรือลดพฤติกรรม
เสี่ยงทางเพศสัมพันธ์และต้องใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์นอกสมรส รวมทั้งควรตรวจเลือด
ก่อนแต่งงานหรือก่อนตั้งครรภ์ทุกครั้ง เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์มีประสิทธิภาพและ
บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีการกำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ -
๒๕๕๘ โดยมีแนวคิดและทิศทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคเอดส์ที่กำลังแปรเปลี่ยน
ไปอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยเป็นมาตรการที่สำคัญเรื่องหนึ่ง และกระทรวงสาธารณสุข
มีนโยบายในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มประชากรกลุ่มต่างๆ อย่างชัดเจน คือ
กลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ

คำถามที่ ๑ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายสร้างทัศนคติที่ดีให้กับดุงยางอนามัยเพื่อให้บุคคล นิยมใช้ดุงยางอนามัยหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่ากระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่ชัดเจนในการสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อให้บุคคลกลุ่มต่างๆ นิยมใช้ดุงยางอนามัย ดังนี้

๑. กลุ่มเยาวชน ซึ่งปัจจุบันเป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มใหญ่ ที่มีเพศสัมพันธ์โดยขาดความรู้ทักษะและ ทัศนคติที่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ควร และถ้ามีต้องปลอดภัย ดังนั้นจึงต้องแก้ปัญหาในหลายรูปแบบ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ด้วยการเผยแพร่สื่อต่างๆ เสริมสร้างกระบวนการเรียน การสอนทักษะชีวิต เสริมความรู้เรื่องเพศศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ ที่ปลอดภัยทั้งชายและหญิง โดยสร้างเจตคติทางบวกต่อการใช้ดุงยางอนามัย รวมถึงการใช้ที่ถูกต้อง รวมทั้งได้ดำเนินการด้านอื่นๆ อีก ดังนี้

๑.๑ สนับสนุนให้เยาวชนเข้าถึงดุงยางอนามัยได้สะดวก โดยใช้หลักการตลาด (SOCIAL MARKETING) โดยสนับสนุนเครื่องจำหน่ายดุงยางอนามัยอัตโนมัติที่จำหน่ายดุงยางอนามัยในราคาถูกลงกว่า ห้างตลาด ติดตั้งในสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อให้เยาวชนสามารถซื้อได้สะดวก และลดการเงินอายุจาก การเผชิญหน้า

๑.๒ สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเยาวชน จัดตั้ง กองทุนดุงยางอนามัย เพื่อให้มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม และจัดหาดุงยางอนามัยราคาถูก

๒. กลุ่มประชาชนทั่วไป นอกเหนือจากการณรงค์ประชาสัมพันธ์ สนับสนุนให้มีการตรวจเลือด ก่อนแต่งงาน ก่อนตั้งครรภ์ ตรวจเลือดบริจาค เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง กลุ่มใช้แรงงาน เยาวชน หญิงมีครรภ์ ผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบต่างๆ แล้ว ในด้านดุงยางอนามัยให้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ สนับสนุนส่งเสริมการใช้ดุงยางอนามัย และมีการจัดซื้อดุงยางอนามัยเพื่อจัดสรรให้กับ สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อจัดสรรและสนับสนุนให้กับ หน่วยงานหรือสถานประกอบการในพื้นที่

๒.๒ ประสานงานกับภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน อีกทั้งเครือข่าย สื่อมวลชนทั่วไป โดยจัดทำเป็นโครงการสัมมนาสื่อมวลชน การขยายเครือข่ายออกสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ โดยใช้สื่อบุคคล เช่น ศิลปินตลก นักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ นักพูด แกนนำหมู่บ้าน แม่บ้าน อาสาสมัครชุมชน เป็นต้น

๒.๓ การดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย จะมีการจัดสรรงบประมาณดำเนินงานลงไปให้กับสำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต ทั้ง ๑๒ เขต ทั่วประเทศและสำนักงานสาธารณสุข ทั้ง ๗๕ จังหวัด พร้อมกับดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่

๒.๔ มีการตรวจสอบคุณภาพของถุงยางอนามัย (Pre - Post Marketing)

๓. กลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีโอกาสแพร่เชื้อเอชไอวีได้อย่างรวดเร็ว หากการป้องกันไม่ดีพอ รัฐบาลจึงมีแนวทางดำเนินการในด้านถุงยางอนามัย ดังนี้

๓.๑ ส่งเสริมนโยบายสนับสนุนมาตรการใช้ถุงยางอนามัย ๑๐๐% ในสถานประกอบการ โดยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสถานประกอบการเพื่อกำหนดมาตรการการดำเนินการและสนับสนุนการใช้ถุงยางอนามัยในสถานบริการทุกแห่ง

๓.๒ สนับสนุนการกระจายถุงยางอนามัยให้เพียงพอและทั่วถึงควบคู่กับการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ที่ถูกต้องทันสมัยกับผู้ขายบริการทางเพศได้ตระหนักถึงความเสี่ยงต่อการติดเอดส์

๓.๓ รมรณรงค์ให้มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง ทั้งในกลุ่มผู้ขายบริการและผู้ให้บริการทางเพศ รวมทั้งมีเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบป้องกันตัวเองจากการติดเอดส์และไม่แพร่เชื้อไปสู่คู่นอน

๓.๔ สนับสนุนเครื่องจำหน่ายถุงยางอนามัยอัตโนมัติ (VENDING MACHINE) ที่จำหน่ายถุงยางอนามัยในราคาถูกกว่าท้องตลาด ติดตั้งในสถานที่ที่เหมาะสมที่สามารถซื้อได้สะดวก

๓.๕ สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายสถานบริการในชุมชน เพื่อให้มีการบริหารจัดการและช่วยเหลือกันเมื่อปัญหาถุงยางอนามัยขาดแคลน

คำถามที่ ๒ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการสกัดกั้นการระบาดของโรคเอดส์อย่างไร และได้ดำเนินการไปถึงขั้นตอนนี้ใด ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่ชัดเจนในระดับชาติที่จะสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยมีการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ซึ่งอยู่ในแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙ ดังนี้

- การจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์
- การพัฒนาภูมิปัญญาและการวิจัยเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์
- ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์
- การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์

ซึ่งจะสามารถจัดแบ่งการดำเนินกิจกรรม โดยสังเขปดังนี้

- การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีการตรวจเลือดก่อนแต่ง ก่อนตั้งครรภ์ทุกครั้งโดยร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ผลิตสื่อเผยแพร่ทางสื่อมวลชน

- การตรวจเลือดบริจาคทุกหน่วยของสถานบริจาคโลหิตเพื่อการคัดกรองเลือดให้ปลอดภัยเอดส์

- การสนับสนุนส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ทุกกลุ่มเสี่ยง ซึ่งในปี ๒๕๕๔ ได้มีการจัดสรรถุงยางอนามัยไปแล้ว ๒๖.๑๖ ล้านชิ้น

- เน้นโครงการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (เอดส์ชายแดน) จังหวัดชายแดน

- สนับสนุนโครงการวิจัยพัฒนาเพื่อการผลิตวัคซีนป้องกันเอดส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้วัคซีนที่จะสามารถนำมาใช้ป้องกัน ซึ่งโครงการนี้มี ๒ ระยะ คือ

ระยะแรก เป็น Preclinical เป็นส่วนของการสร้างวัคซีนซึ่งทำสำเร็จแล้วประมาณ ร้อยละ ๕๐

ระยะที่ ๒ เป็น Clinical phase เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ผลการดำเนินการอย่างจริงจังโดยการรวมพลังกันหลายฝ่ายทำให้อัตราผู้ติดเชื้อเอดส์รายใหม่ลดลงเรื่อยๆ ดังนั้น สถานการณ์โรคเอดส์จากการคาดประมาณผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย โดยคณะผู้เชี่ยวชาญได้คาดประมาณตัวเลขผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ โดยเริ่มตั้งแต่เริ่มมีการรายงานครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ว่าน่าจะมีผู้ติดเชื้อเอดส์สะสมประมาณ ๕๘๔,๐๐๐ ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิตแล้ว ๒๘๕,๐๐๐ ราย และผู้ป่วยที่ต้องการรักษาพยาบาล จำนวน ๕๕,๐๐๐ ราย ทั้งนี้จะมีผู้ติดเชื้อเอดส์รายใหม่ประมาณ ๒๕,๐๐๐ ราย และจากการคาดประมาณสถานการณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์สะสมประมาณ ๑,๑๐๕,๐๐๐ ราย ในจำนวนนี้จะมีผู้เสียชีวิตประมาณ ๖๐๑,๐๐๐ ราย และผู้ป่วยเอดส์ที่ต้องการรักษาพยาบาลประมาณ ๔๘,๖๕๒ ราย ทั้งนี้ จะมีผู้ติดเชื้อรายใหม่ จำนวน ๑๑,๐๐๐ ราย

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ได้ในระดับหนึ่ง โดยการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้าน แต่กระนั้นก็ตามประเทศไทยมีสมควรถิ่นงอนใจต่อการแก้ปัญหาเอดส์ต่อไปไม่ว่าในระดับใดๆ ชายไทยควรที่จะยังคงตระหนักถึงความเสี่ยงในการใช้บริการทางเพศ ถ้าขาดความตระหนักนี้แล้วจะทำให้การใช้ถุงยางอนามัยลดลง ซึ่งจะส่งผลให้ความรุนแรงของการระบาดกลับคืนมาอย่างรวดเร็ว ในขณะที่มีสัญญาณบางประการที่น่าเป็นห่วงและบ่งชี้ว่าอาจมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์เพื่อรักษาระดับความสำเร็จและป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดกลับมา โดยพิจารณาจากผลการคาดประมาณที่มีสมมติฐานว่า หากภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย

ช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์อย่างต่อเนื่อง และสามารถดำเนินการได้ตามมาตรการที่วางไว้จำนวน ผู้ติดเชื้อเอดส์/ผู้ป่วยโรคเอดส์ จากการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า

ถ้าหากเพิ่มมาตรการป้องกันการติดเชื้อจากเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง การป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดที่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน การป้องกันการติดเชื้อจากแม่สู่ลูกด้วยการให้ยาต้านไวรัสควบคู่ไปกับการณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยระหว่างสามีและภรรยาที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งติดเชื้อเอดส์ รวมทั้งเพิ่มกิจกรรมในด้านการให้คำปรึกษา และการตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อโดยสมัครใจคาดว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จะสามารถลดผู้ติดเชื้อเอดส์รายใหม่ลงเหลือ ๕,๕๐๐ ราย